19.2.2024

Laitila Antti

Finanssiala ry

HE 91/2023 vp
Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia on syytä päivittää

- Finanssiala ry (FA) pitää tarpeellisina lakiin positiivisesta luottotietorekisteristä ehdotettavia täsmennyksiä. Päättyneiden lyhennysvapaiden ilmoitusvelvollisuus voidaan kuitenkin säilyttää nykyisellään.
- Ehdotettavien muutosten lisäksi luotonantajille olisi kuitenkin annettava myös mahdollisuus käyttää rekisterin tietoja ilman velallisen yhteydenottoa tietyissä maksuvaikeustilanteissa. Tällä tavoin ylivelkaantumiseen voitaisiin puuttua varhemmin.

1 FA kannattaa rekisterin ensisijaista käyttötarkoitusta tukevia muutoksia

Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (PLTR-laki) 4 §:ssä säädetään rekisteriin talletettavista luonnollisten henkilöiden tiedoista ja 32 §:ssä tietojen säilytysajasta. Näihin pykäliin ehdotetut muutokset perustuvat ilmoitusvelvollisten luotonantajien kanssa käytyihin keskusteluihin ja FA tukee niitä rekisterin lain- ja tarkoituksenmukaista käyttöä edistävinä.

Luotonantajille luovutettavia tietoja koskevaa PLTR-lain 22 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, ettei tietoja päättyneistä lyhennysvapaajaksoista enää luovutettaisi luotonantajille luottokelpoisuuden arviointia varten. Esityksen perusteluista poiketen myös päättynyttä lyhennysvapaata koskeva tieto voi olla luottokelpoisuuden arvioinnissa merkityksellinen, vaikka kaikki luotonantajat eivät antaisikaan sille samaa painoarvoa. Lyhennysvapaalla voi olla yhteys paitsi asiakkaan tulojen väliaikaiseen alenemiseen, myös laajempiin vaikeuksiin oman talouden hallinnassa. Siksi tieto päättyneestäkin lyhennysvapaasta voi olla pontimena selvittää asiakkaan taloudellista tilannetta tarkemmin. Säännös voidaankin pitää ennallaan niin, että tieto enintään vuotta ennen kyselyhetkeä päättyneestä lyhennysvapaasta voidaan luovuttaa luotonantajalle.

2 Rekisterin käyttäminen tietyissä maksuvaikeustilanteissa luotonantajan aloitteesta olisi mahdollistettava

Esityksessä ehdotetaan Tilastokeskuksen tiedonsaantioikeutta rekisteristä laajennettavan. Koska rekisterin ensisijaisena käyttötarkoituksena on ylivelkaantumisen ehkäiseminen, olisi luontevaa samassa yhteydessä antaa luotonantajille tähän uusia työkaluja mahdollistamalla 21 §:ssä tarkoitettujen tietojen tarkastelu oma-aloitteisesti muusta sääntelystä johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi, kun velallinen ei ole suoriutunut velvoitteistaan luottosopimuksen mukaisesti tai hänellä on ulkoisia maksuhäiriömerkintöjä.

On suhteellisen tavallista, ettei esimerkiksi maksuviiveinen velallinen ota yhteyttä luotonantajaan välittömästi maksuvaikeuksia kohdatessaan. Ajantasainen tieto

velallisen sitoumuksista auttaisi luotonantajaa suoriutumaan tehokkaammin esimerkiksi kuluttajansuojalain mukaisista velvoitteistaan antaa kuluttajalle tietoja ja neuvoja maksuvaikeuksien syntymisen tai syvenemisen estämiseksi sekä suhtautua vastuullisesti maksujärjestelyihin.

Joka tapauksessa tietojen luovuttamisen rekisteristä luotonantajalle tulisi olla mahdollista velallisen esimerkiksi sähköisesti antamalla suostumuksella. Velallisen asemaa turvaa, että luotonantajan on tarvittaessa osoitettava kyselylle olevan laissa säädetty peruste.

3 Muita täsmennystarpeita

PLTR-lain 22 §:n mukaan luotonantajille voidaan luovuttaa tieto rekisteröidylle luottoja myöntäneiden luotonantajien lukumäärästä. Rekisterin käytettävyyttä parantaisi, jos kyselyä rekisteristä tekevä luotonantaja näkisi suoraan rekisteriotteelta itse myöntämänsä ja kanssaan samaan yritysryhmään kuuluvien luotonantajien luotot eroteltuina muiden ilmoitusvelvollisten rekisteröidylle myöntämistä tai välittämistä luotoista. Tällainen järjestelmäkehitys olisi mahdollistettava lainsäädännössä.

Tarvittavien sääntelymuutosten valmistelu olisi syytä aloittaa pian sidosryhmiä osallistaen.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs